

Výstřižková služba
Pražské informační služby
Praha 1, Letenská 2
Telefon 631-74

VÝSTŘIŽEK Z ČASOPISU

Červený květ, Ostrava

-- 1. 1966

vrcholy sezóny

Stěžejní událostí této činoherní sezóny v Ostravě je zatím inscenace Čechovova „Racka“ ve Státním divadle. Jde zároveň o první uvedení tohoto klíčového díla světové dramatické literatury na ostravské scéně. – Čechova, právě tak jako třeba Shakespeara, nelze ošálit. V souvislosti s jeho dílem nelze suplovat uměleckou osobnost, opravdový talent. Jeho hry nesnášejí aranžérství a jakákoli rutina či necitlivost se v nich mstí daleko krutěji než jinde falešnými tóny. – Z tohoto hlediska je Kovalova podoba „Racka“ stylově čistá a vybrušená. Má všechny znaky účelné architektury, stvořené z drahocenného materiálu předlohy po jeho pečlivém rozboru a výkladu. Je zabydlena přesně odstíněnými charaktery členů rodiny, která se potýká „se svou neschopností uskutečnit se ve statickém prostředí“ (John Gassner). Na demonstraci těch samolibých, bezecných, marně milujících, slabošských i krutých lidských typů je tu položen důraz – neboť Čechovova hodnota je skutečně především, jak říká americký kritik Kerr, „v mnohostranném odhalování charakteru“. Obdivuji se především Zoře Rozsypalové pro její ryzí, robustně mnohotvárnou studii herečky Iriny Arkadinové. Oldřich Vlček, nová tvář v souboru, se rozehrál k sympaticky nervnímu výkonu, i když občas ještě musel profesionální jistotu nahrazovat mladistvým elánem. I ostatní (Pavlin – Sorin, Froňková – Zarečná, Horák – Šamrajev, Veselá – Šamrajevová, Asmanová – Máša, Holub – Trigorin, Šec – Dorn, Švehlík – Medvěděnko) jsou solidní oporou inscenace, v níž bys těžko hledal trhlinu. – A přeče mi na tom představení něco vadí. Snad je to právě ta přemíra solidnosti, ten spolehlivý chod hodinového stroje, jenž nepřipouští vybočení z ukázněné řady. Cím déle sleduješ jemné, pravidelné předivo hry, tím víc toužíš po nějakém extempore, které by svou nepředvídaností změnilo rytmus. Nedočkáš se – a odcházíš s pocitem, žeš viděl „Racka“ létat, ale s křídly poněkud přistřiženými.

Ve stínu této „velké inscenace“ se krájí další pokus činohry SDO o komedii. Ta není už dlouho její silnou stránkou a inscenace Wildeovy mnoho-krát už osvědčené hry „Jak je důležité mít Filipa“ to znovu potvrzuje. Spolupráce s hostujícím režisérem Aloisem Hajdou přinesla výsledek jen velmi průměrné úrovně. Pokud vůbec lze z Wildea udělat nudnou záležitost, pak tady, až na několik výjimečných okamžiků, se to podařilo. Má na tom lvi podíl i fakt, že některé role nejsou obsazeny hereckými typy, jaké tato duchaplná fraška žádá. A tak si tu člověk připadá tak trochu jako v naší ekonomice – investice úctyhodná, návratnost minimální...

*

Druhý vrchol dosavadního průběhu sezóny přisuzuji bezručovcům. – Rekl bych, že nežli Švýcar Dürrenmatt napsal svého proslulého „Franka V.“, „krvák“ hodný Balzaca, musel mít v maličku nejen dějiny kapitalismu alespoň ve své vlasti, oné Mexke bankovního světa, ale nepochybně si zopakoval leccos i z Macchiavelliho ukrutného „Vladaře“ a z metodiky Shakespearových královražd. A poté to všechno posvětil svým výjimečným dramatickým talentem, uměním analýzy moderní společnosti, schopností přesně rozeznat slzy smíchu od slz pláče a obojí dokonale spojit ve fiktivní tragikomedii široké platnosti. – Tuto historii „jedné soukromé banky“, přeplněnou sedmi mrtvolami, skvostnými kariérami a překvapujícími zvraty, ale především s ošesnou otevřeností karikující zločineckou podstatu modelu buržoazního státu, nastudoval v DPB Saša Lichý. Jeho koncepce záměrně osciluje mezi realismem a ironií, mezi hereckým ztotožněním a nadhledem, což některým představitelům činí viditelné potíže. I nad některými zpěvními čísly by musel odborník asi hodně přimhuřovat oko. Jinak se mi zdá představení režijně bezpečně zvládnuté a ze všech dosavadních bezručovských Dürrenmattů nejzdařilejší – snad i proto, že se jedná o autorovu hru nejkomedialnější (přes její hrůznost), Lichého naturelu asi zvlášť blízkou.

Zdeněk Pošival se v DPB zasloužil o zmrtvýchvstání populárního románu Jaroslava Žáka „Študáci a kantoři“. Dramatizoval jej i režiroval a nikoho tím nezarmoutil. Přirozeně se na té zákovské recesi hned pozná, že ji bude bezmála třicet let a že s dnešním mladým obecněm nekoresponduje zcela přesně. Ale jemu to v dobré pohodě nepřekáží, budme tedy vděční – zvlášť při chronickém nedostatku současného humoru. Pošival – autor připravil Pošivalovi – režisérovi dost těžký chlebiček: Napsal totiž dramatu nepodobné mozaikové pásmo, založené všehovšudy na věčném sváru mezi katedrou a škanami, na slovním vtípu a občasně situační komice. Ke cti toho druhého je třeba uznat, že se nedal a dokázal s použitím nápaditých režijních stehů, revuálních prvků a nezapomenuté ještě rozpustilosti mladého souboru ušít představení celistvé, poutavé a zábavné.

JIRÍ NAVRÁTIL

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
VÝSTŘÍŽKOVÁ SLUŽBA

Praha 2 - Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 544-778

VÝSTŘÍŽEK Z ČASOPISU

Svobodné slovo, Brno

21. XI. 1965

Dürrenmatt znovu v Ostravě

SÁM Dürrenmatt napsal svého času, že s inscenací svého Franka V. nebyl dosud spokojen. Patrně by to podtrhl i při ostravské inscenaci v Divadle Petra Bezruče. Režie S. Lichého byla tentokrát bezradná v nejdůležitějších kontrapunktických okamžicích hry. Jiří Čeporan v jedné z hlavních úloh podvodníka zklamal hromotlucským siláctvím, které je v rozporu se základními rysy postavy. Nevyšel ani civilismus L. Eliáše v titulní postavě, matná je Frída (Š. Ranošová) a poměrně zdařilou postavu Otilie — manželky Franka V. (R. Havelková) narušuje herečka v poslední scéně naturalisticky pojatým monologem matky. Pozoruhodnou postavu prokuristy modeluje v suchém dušezpytném zahledění O. Janda. Figurku, byť povrchní, ale velmi živou, vytvořil vždy spolehlivý B. Čvančara. Slabé hlasy herců při zpěvech přehlušuje orchestr. Nápaditá scéna M. Meleny by si zasloužila hlubšího rozboru — ale také většího prostoru pro herce.

lh